

DAUBEK, Eduard, * 13. 12. 1811 Praha, † 10. 5. 1878 Praha, velkostatkář, politik

Pocházel z rodiny, která od druhé poloviny 18. století prosazovala agrární průmysl. Byl příslušníkem nesvěřenského velkostatku v Čechách. Na rozdíl od bratra Josefa Františka (1807–1882) se hlásil k německé národnosti. Gymnázium a právnickou fakultu absolvoval v rodišti, 1836 promoval (JUDr.). Zdedil řadu nemovitostí, byl majitelem pražského domu Platejz, pozemků na Smíchově, statků v Chanovicích, Nové Vsi a Oseku, kde všude prosazoval kapitalistické formy zemědělského hospodaření a podnikání. 1861–69 byl poslancem velkostatkářské kurie na zemském sněmu Českého království, 1861–77 zasedal v poslanecké sněmovně říšské rady. Účastnil se opozice konzervativců vůči německorakouským liberálům a jejich programu demokratizace vnitřních poměrů v Rakousku. 1872 byl povýšen do dědičného rytířského stavu. Jeho syn **Eduard D. ml.** (* 29. 1. 1844 Praha, † 7. 12. 1912 Praha) pokračoval v otcově činnosti. Ve velkostatkářské kurii zemského sněmu zastupoval 1872–82 německý nesvěřenský velkostatek, přičemž si víc než politických záležitostí hleděl otázek hospodářských. Na pražském Smíchově založil parní mlýn a z přilehlých parcel věnoval 1883 u příležitosti narození princezny Alžběty (vnučky Františka Josefa I.) asi 37 000 čtverečních metrů na zřízení městského parku, který později vznikl v místě dnešního Arbesova náměstí. Otec a syn D. – i vzhledem k příbuzenským vazbám – se v nacionálních otázkách chovali tolerantně.

D: BL 1, s. 233; Lišková, s. 48–49.

MARTIN KUČERA

DAUBEK, Josef Šebestian, * 24. 12. 1842 Polička, † 15. 7. 1922 Liteň u Berouna, podnikatel v potravinářském průmyslu a zemědělství

Pocházel z rodiny vlastníka velkostatků ve středních a východních Čechách a majitele mlýna Josefa Františka D. (1807–?1882). Matka byla dcerou vlasteneckého básníka Josefa Šebestiana Hněvkovského. Strýcem byl politik Eduard D. (1811–1878). Svou podnikatelskou aktivitou se D. zařadil do první generace českých průmyslníků. Vlastnil velké parní mlýny v Brněnci na Svitavsku a po převzetí rodinných velkostatků v Litni a Vlencích u Berouna rozšířil svou podnikatelskou iniciativu na lihovarnictví a pivovarnictví. Věnoval se zejména zdokonalování lihovarnické výroby a ve spolupráci s prof. K. Kruisem založil první lihovarnickou školu nejen v Čechách, ale v celém Předlitavsku. Za zásluhy o zvelebování potravinářského průmyslu se stal členem Národohospodářského ústavu při ČAVU v Praze. Od 1884 byl ženatý s Irmou Welsovou, vídeňskou dvorní dámou. 1886 získal titul rytíře. Ve vedení rodinné firmy pokračovali jeho synové: Josef D. (1888–1934), ten se soustředil na mlynářství,

modernizoval mlýn v Brněnci, vybudoval při něm laboratoř a postavil velkou továrnu na zpracování prosa a jáhel. Jako předseda Svazu moravských velkomlýnů a místopředseda Svazu velkomlýnů ČSR se stal představitelem zájmové podnikatelské organizace mlynářů a vedl důležitá jednání s vládou i s ostatními zájmovými podnikatelskými organizacemi. Po jeho smrti převzal vedení firmy Jiří D. (1890–1981). Ten se oženil 1931 s pěvkyní Jarmilou Novotnou (1907–1994), s níž po druhé světové válce emigroval do USA.

L: KSN 3, s. 197; MSB 1, s. 103–104; MSN 2, s. 67; OSND 1/2, s. 1404.
P: internet HN.IHNED.cz 20. 1. 2006; nobrs.cz/index.php; berounsky.denik.cz/zpravy_region/jarmila.novotna

VLASTISLAV LACINA

DAUBER, Adolf, * 28. 7. 1894 Vyžnycja u Černovic (Ukrajina), † 15. 9. 1950 Praha, hudební skladatel, houslista, dirigent

Pocházel z chasidské komunity v bukovinské Vyžnycji (německy Wiznitz, jidiš Wizhnitz). Narodil se v hudební rodině, kde od dětství slýchal tzv. klezmer (původně židovská kapela, dnes hudební žánr s charakterem folku, příp. s texty v jidiš). Od mládí hrál na housle na židovských svatbách aj. Vystudoval bukureštskou konzervatoř, za první světové války sloužil v rakouské armádě u vojenské hudby, po válce byl v Brně žákem houslisty O. Ševčíka. Krátce působil v Bratislavě a Piešťanech jako koncertní mistr. Zaujal ho americký jazz, resp. jeho evropské ohlasy, a začal se mu věnovat. Stal se kapelníkem salonních a tanečních orchestrů a swing bandů. Mezi válkami hrával s vlastním tanečním orchestrem v renomovaných zábavních podnicích ve Vídni, Curychu, Praze a během lázeňských sezon v Mariánských Lázních a Karlových Varech. Velké popularity se těšil 1918–38 v Mariánských Lázních, kde vystupoval v kavárnách pod uměleckým jménem Dolí D. Z jeho skladeb patřilo k nejoblíbenějším tango *Leilo*. Ve 30. letech nahrál v Praze řadu gramofonových desek populárních melodií. D. orchestr se objevoval také ve zvukových filmech (např. *Hotel Modrá hvězda*, *Eva tropí hlouposti*, *Valentin Dobrotivý*). Napsal hudbu k filmům *Krb bez ohně* (waltz *Ukolébavka*), *Klatovští dragouni*, *Umlčené rty*. 1929 složil orchestrální suitu *Am Sabbath-Abend*, kterou později nacisté zneužili v propagačním filmu *Theresienstadt – ein Dokumentarfilm aus dem jüdischen Siedlungsgebiet* (česky jako *Vůdce daroval Židům město*). D. přežil okupaci a rasové pronásledování zčásti v úkrytu v Praze, prý jen díky tomu, že obětoval drahocenné housle guarnerky, které kdysi dostal darem od rumunské královny. Po 1945 už D. na předválečné úspěchy nenavázal, i když ještě natočil několik gramofonových desek, např. ukrajinské a ruské lidové písně, směsi z oper a operet, náladové skladby, ale i novou verzi tanga *Leilo* a písně P. Leščenka (*Kolja, od Kyjjeva voják*, česky s O. Kovářem, slovensky s F. Krištofem-Veselým). 1948 nahrál s orchestrem šest židovských písní, zpívaných bukureštským kantorem Josefem Weisssem.